

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3]

**Seat
No.**

[4904]-108

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2016

ECONOMICS

Paper EC-108

(Demography)

(2008 PATTERN)

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

 - (1) Critically evaluate the Malthus theory of population.
 - (2) Define demography. Explain its nature, scope and importance.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

 - (1) Discuss in detail the relationship between population and economic development.
 - (2) Explain fully the different measures of fertility rate.

3. Answer in **250** words each (any *two*) : [20]

 - (1) Explain the trends in the growth of population in the developing countries.
 - (2) Describe the causes of high infant mortality rate in India.
 - (3) Evaluate Population Policy of India since 2000.
 - (4) Explain the concept of Optimum Population. Do you think India is over populated ? Comment.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (1) Concept of demographic transition
- (2) Human development index
- (3) Age pyramid of population
- (4) Crude death rate
- (5) Women empowerment
- (6) Sex ratio in India.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे 500 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) : [20]

(1) माल्थसच्या लोकसंख्या सिद्धांताचे टीकात्मक परिक्षण करा.

(2) लोकसंख्याशास्त्राची व्याख्या करा. त्याचे स्वरूप, व्याप्ती व महत्व स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे 500 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) : [20]

(1) लोकसंख्या व आर्थिक वृद्धी यांच्यातील संबंधीची विस्तृतपणे चर्चा करा.

(2) जननदरची विविध मापके सविस्तर स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

(1) विकसनशील देशातील लोकसंख्या बाढीच्या प्रवृत्तीचे विश्लेषण करा.

(2) भारतातील उच्च बाळमृत्युदराची कारणे वर्णन करा.

- (3) भारताच्या 2000 सालाचे लोकसंख्या धोरणाचे मूल्यमापन करा.
- (4) पर्याप्त लोकसंख्येची संकल्पना स्पष्ट करा. भारत अतिरिक्त लोकसंख्येच्या देश आहे असे तुम्हास वाटते का ? भाष्य करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) लोकसंख्या संक्रमण संकल्पना
 - (2) मानवी विकास निर्देशांक
 - (3) लोकसंख्या वयोगट उत्तरण रचना
 - (4) ढोबळ मृत्युदर
 - (5) महीला सबलीकरण
 - (6) भारतातील स्त्री-पुरुष प्रमाण.